



---

**2004:1                      Motion av Ewa Samuelsson och Hardy Hedman  
(båda kd) om snabbutredning av diskriminering  
och våld vid krogar**

Den senaste tiden har ett antal uppmärksammade våldsdåd begåtts i eller nära krogar. Oftast gäller det nattöppna krogar. Bakgrunden till våldet är vanligen att en person av någon anledning nekats tillträde till krogen och då kommit i gruff med en ordningsvakt. Senare kommer den avvisade tillbaka – ensam eller med ett gäng – och vill sätta sig i "respekt" genom våld. Skjutvapen har blivit allt vanligare vid sådana uppgörelser.

Mot bakgrund av det ökande våldet vid krogar med serveringstillstånd är det viktigt att Stockholms stad snabbt undersöker vilka åtgärder kommunen kan vidta eller kräva. Ett stort antal lagar (bl. a. kommunallagen, ordningslagen, alkohollagen, alkoholförordningen, lagstiftning mot diskriminering, socialtjänstlagen och andra lagar på det sociala området) och ett stort antal "aktörer" (kommunen och kommunala nämnder, staten och statliga myndigheter, länsstyrelsen, näringsidkare m fl) har betydelse för vilka åtgärder som är möjliga eller önskvärda.

Trots det komplicerade sambandet mellan de många lagarna och aktörerna bör Stockholm ta initiativet till en kommunal utredning eller beredning för att kartlägga problem och förslag till lösningar. Det är ju krogbesökare och personal vid krogarna i vår stad som löper risk att drabbas av våld! Staden kan inte bara skylla på polisbrist och statliga misstag. Till utredningen kan på lämpligt sätt knytas representanter för övriga aktörer och myndigheter.

De områden som bör analyseras i utredningen är

### ? **Serveringstillstånd och serveringstider**

Det har på senare år blivit enklare och snabbare för en restaurang att få serveringstillstånd. Går det lika snabbt och enkelt att bli av med tillståndet om restaurangen inte sköter sig?

Ganska många krogar i Stockholm har nu tillstånd att ha servering till kl 0300 eller 0500. Många kommuner runt Stockholm har öppettiden begränsad

till kl 0100. Enligt uppgift finns det åtskilliga gäng från andra kommuner som därför fortsätter restaurangbesöken i Stockholm när de lokala krogarna stängt. Finns det behov av att diskutera öppettiderna i länet?

### ? ”Kösystemet” utanför kvälls- och nattöppna restauranger

Sverige är ett av mycket få länder som har köer utanför nattöppna restauranger.

I köerna uppstår ofta de problem som leder till våld. Det är här människor kan känna sig diskriminerade eller kränkta. Många av våldsdåden i Stockholm har börjat med att ett gäng eller en person i kön har avvisats av någon anledning.

Ett av problemen är att kön inte alltid fungerar som en vanlig kö med turordning. Somliga personer får gå förbi kön av olika skäl. Om dessa skäl inte är tydliga och konsekventa uppstår lätt situationer där våldsbenägna personer kan kräva att också få passera kön.

Andra orsaker till att en person i kön inte släpps in i restaurangen kan gälla klädsel eller åldersgränser. Även här är det viktigt att reglerna är tydliga och konsekventa. Det har tidigare föreslagits att restaurangen vid ingången bör ha ett anslag där klädselregler och åldersbegränsningar finns klart angivna.

I en tidigare statlig utredning föreslog polisprofessorn Leif G.W. Persson att köer utanför restauranger borde förbjudas. Restaurangerna skulle istället ordna kön inomhus eller arrangera en lista där man kunde skriva upp sig och sedan återkomma. Det senare systemet används enligt uppgift bl a i en del städer i USA.

### ? Diskrimineringsfrågor

Diskrimineringen vid restauranger i Stockholm är ett stort problem. För några år sedan beställde integrationsnämnden en utredning av samtliga fall av anmälningar om olaga diskriminering inom Stockholm under ett år. Inte ett enda fall hade vid utredningens tidpunkt gått till åtal och nästan samtliga anmälningar gällde restauranger. Ofta är det svarta eller färgade personer som gjort anmälan.

Enligt ordningsvakter förekommer ibland en dold diskriminering genom att restaurangägaren säger åt ordningsvakten att släppa in högst ett par svarta besökare. När dessa lämnar restaurangen, får vakten åter släppa in några svarta. Det bör utredas om denna typ av ”ransonerad diskriminering” är utbredd. I anslutning till detta brukar en del restaurangägare anföra att de vill ha ett visst klientel som besökare och att därför ett visst urval av kunder sker.

Det kan dock framhållas att andra företag som vänder sig till allmänheten, t ex klädbutiker, juvelerare, ur- och glasögonbutiker har behov av att profilera sig mot en viss målgrupp. Detta kan ju ske genom butikens utformning, prisnivå och varusortiment. Det skulle aldrig falla en klädbutik in att gallra kunderna vid ingången!

Troligen skulle en stor del av diskrimineringsfallen kunna undvikas om köerna fungerade just som en vanlig turordningskö och om reglerna för klädsel och ålder fanns tydligt angivna.

I alkohollagens kapitel om tillstånd (7 kap 7§) står att vid tillståndsprövningen ”skall särskild hänsyn tas till om sökanden är laglydig och benägen att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna”. Till dessa skyldigheter hör också att följa lagarna mot diskriminering! Kommunfullmäktige har redan tidigare öppnat för möjligheten att införa en anti-diskrimineringsklausul i olika avtal med leverantörer och i serveringstillstånd. Diskussionen har i detta fall gällt om kommunen ska kunna bryta ett kontrakt eller föreslå indragning av ett serveringstillstånd före en lagakraftvunnen dom.

### ? **Samverkan mellan restauranger, ordningsvakter och polis**

På senare år har samverkan mellan restaurangernas ordningsvakter och polisen blivit allt bättre. Även branschföreträdare för restaurangerna har visat stort intresse för att finna sätt att motverka våld, droger och diskriminering.

Ett av problemen gäller polisens resurser. Enligt polismyndigheten har man svårigheter att hinna ingripa vid restaurang- eller köbråk vid de nattöppna krogarna. Polisen anför resursbrist. Enligt kritiker kan dock en del av problemet vara hur polisernas arbetstider är förlagda – kanske jobbar för många poliser dagtid och för få nattetid.

Staden bör undersöka noga hur det förhåller sig med detta. Man har också möjlighet att påverka arbetsfördelning och organisation via polisstyrelsen. I polisförordningen (2 kap 11§) sägs att polisstyrelsen skall ”i plenum avgöra viktigare frågor om planering, inriktning av verksamheten, frågor om organisation och arbetsformer...”

### ? **Den ökade förekomsten av vapen och droger**

Alltfler skjutvapen förekommer i stadsmiljön. Kombinationen drogmissbruk och illegalt vapeninnehav är en av de vanligaste orsakerna till krogvåldet.

Det har påtalats att det tänkbara straffet för en person som påträffas med en skarpladdad pistol på gatan eller i en restaurang är alldeles för lågt. För närvarande kan ett sådant vapeninnehav ge högst 6 månaders fängelse.

Straffskalan bör enligt många bedömare höjas till minst ett års fängelse. Den föreslagna utredningen bör överväga om staden hos regering och riksdag bör kräva en sådan straffskärpning.

Vi föreslår med hänvisning till ovanstående att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning/beredning vars uppgift är att analysera orsakerna till det ökande krogvåldet och föreslå åtgärder för att förhindra eller minimera sådant våld.

Stockholm den 19 januari 2004

*Ewa Samuelsson*

*Hardy Hedman*